

KORONA SALGINI ŞOKUNUN İŞGÜCÜ PİYASASI ETKİSİ: İŞGÜCÜ VE İSTİHDAMDA BÜYÜK DÜŞÜŞ, İŞSİZLİKTE ARTIŞ

Seyfettin Gürsel[†], Hamza Mutluay^{**}

Yönetici Özeti

Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü verilerine göre tarım dışı işsizlik oranı Mart 2020 döneminde Şubat 2020 dönemine kıyasla 0,5 yüzde puan artarak yüzde 15,1 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde tarım dışı istihdam 982 bin kişi azalırken, tarım dışı işgücü 999 bin kişi azalmıştır. Sektörel verilere göre tüm sektörlerde istihdam kaybı yaşanmıştır. Tarım sektöründe 21 binlik istihdam azalışı kaydedilirken, sanayide 85 bin, inşaatta ise 202 binlik istihdam azalışı kaydedilmiştir. En çarpıcı azalış ise 694 bin kişi ile hizmet sektöründe görülmüştür. Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre kadın istihdamında 245 binlik azalışa karşılık, işgücünde 361 binlik azalış kaydedilmiştir. Kadın işgücündeki azalış istihdamdakinden daha yüksek olması sonucunda kadın tarım dışı işsizlik oranı 0.6 yüzde puanlık azalışla yüzde 17.9 seviyesine gerilemiştir. Erkek işgücü ve istihdamında sırasıyla 657 ve 722 binlik azalış kaydedilmiştir. Erkek istihdamındaki azalış işgücüne kıyasla daha fazla olduğundan dolayı erkek tarım dışı işsizlik oranı 0.8 yüzde puan artarak 13.7 seviyesine yükselmiştir.

Tarım dışı bütün işgücü göstergelerinde düşüş

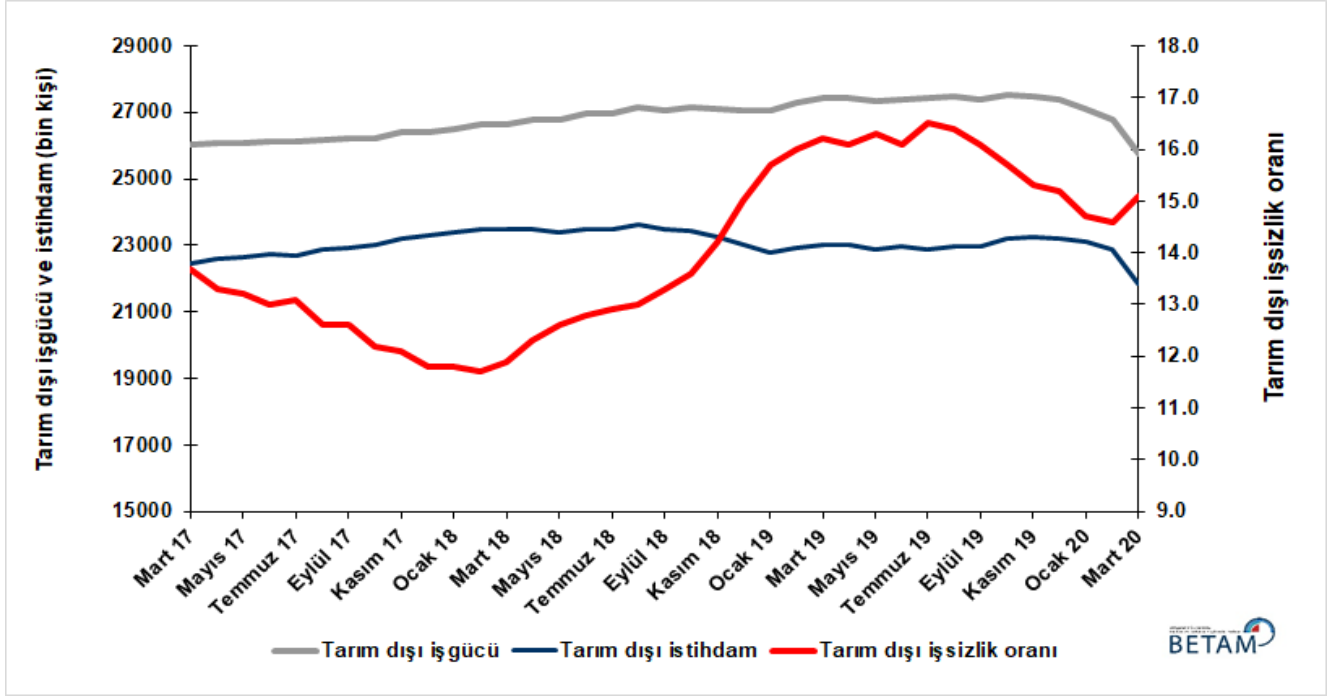
Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Mart 2020 döneminde (Şubat-Mart-Nisan) Şubat 2019 dönemiyle (Ocak-Şubat-Mart) kıyaslandığında tarım dışı işgücü 999 bin azalarak 25 milyon 766 bine gerilemiştir. İşgücünde bu ölçüde bir azalma ilk kez gözlemlenmektedir. Tarım dışı istihdam ise 982 bin azalarak 21 milyon 875 bin kişi olarak kaydedilmiştir (Şekil 1, Tablo 1). İstihdamdaki ve işgücündeki bu çarpıcı gerilemenin sonucunda tarım dışı işsiz sayısı 17 bin kişi azalarak 3 milyon 891 bin olarak kaydedilmiş, tarım dışı işsizlik oranı da yüzde 15,1 seviyesine yükselmiştir.

İşgücü piyasası görünümünü daha iyi analiz etmek açısından araştırma notumuza işgücü, istihdam oranı (işgücünün ve istihdamın kurumsal olmaya nüfusa oranları) ile tarım dışı işsizlik oranlarını içeren Şekil 2'yi ekledik. Şubat ayında hem işgücünde hem de istihdam oranında meydana gelen azalışlar Mart döneminde de devam etmektedir. Kurumsal olmayan çalışabilir nüfus artmaya devam ederken işgücüne katılım oranı Mart 2019'dan Mart 2020'ye yüzde 53,4'dan yüzde 49,0'ye 4,4 puan gerilemiştir. İstihdam oranı ise bir yılda yüzde 46,0'dan yüzde 42,6'e 3,4 puan gerilemiştir.

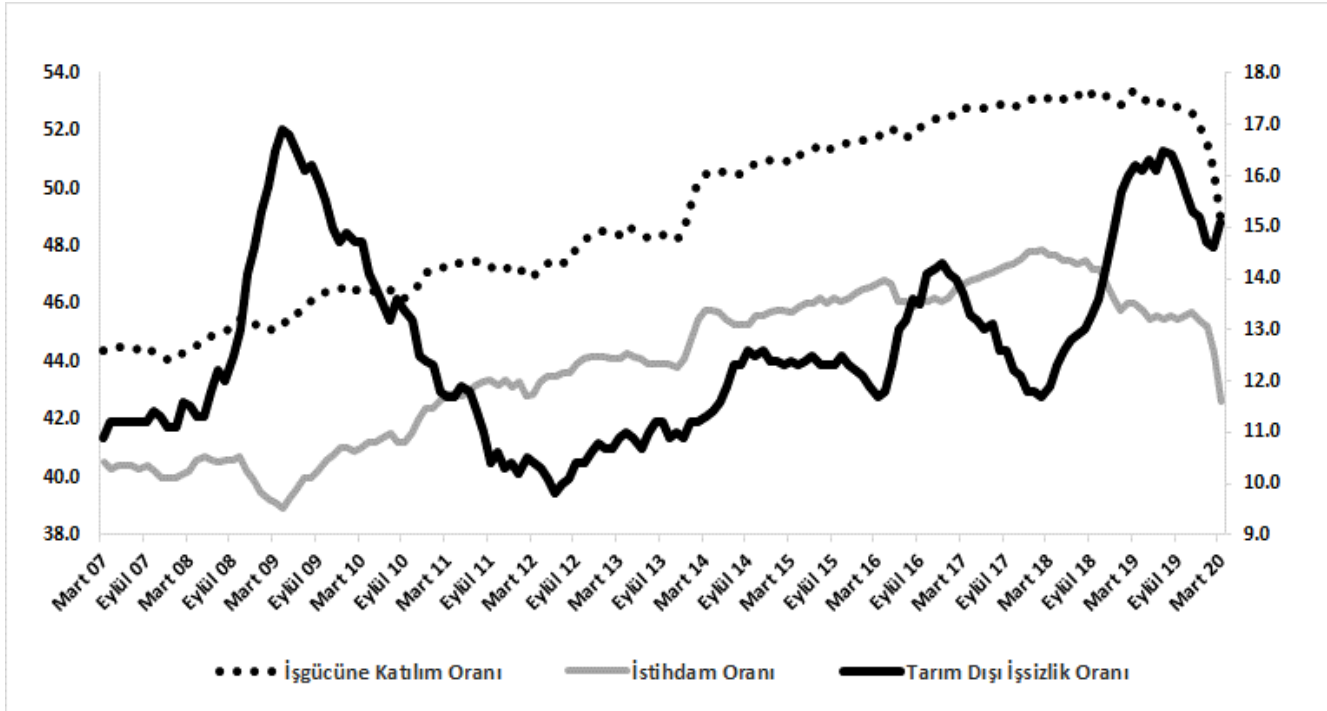
[†]Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

^{**}Hamza Mutluay, Betam, Araştırma Görevlisi, hamza.mutluay@eas.bau.edu.tr

Şekil 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Şekil 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, istihdam ve tarım dışı işsizlik oranı

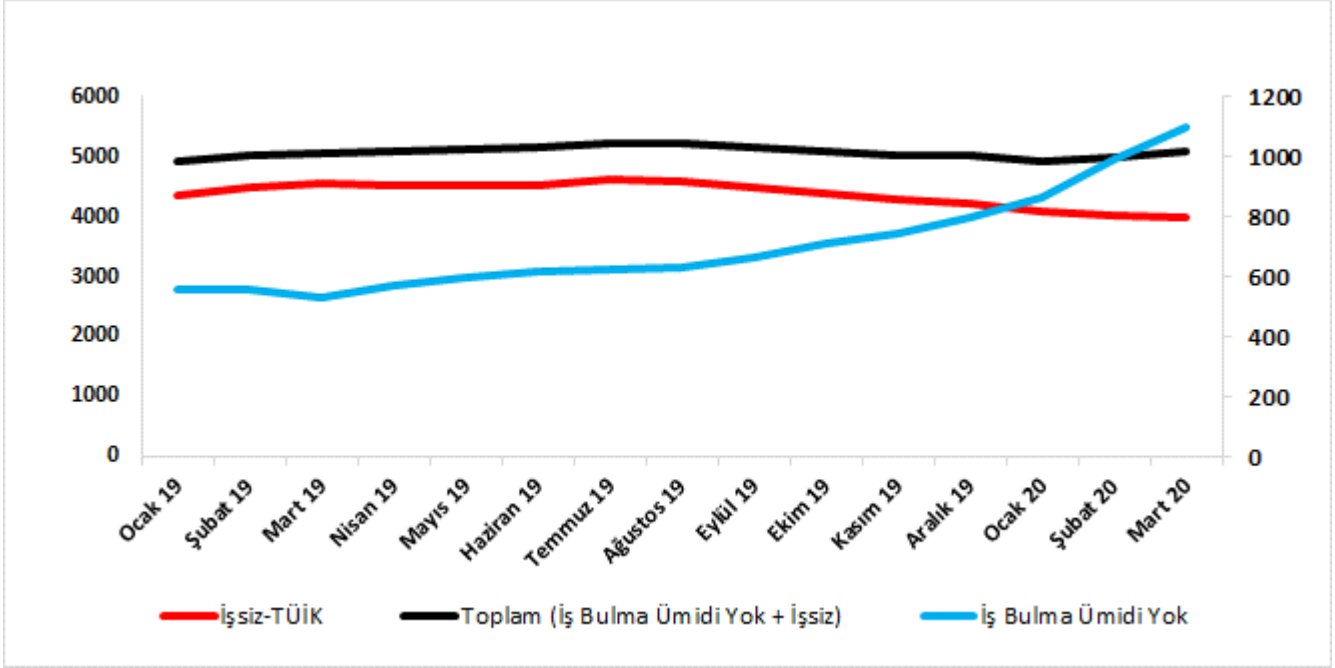

Kaynak: TÜİK, Betam

İş bulma ümidi olmayanlarda büyük artış

İşgücü tanım icabı istihdamdakiler ile iş arayanların (işsizler) toplamından ibarettir. İşgücündeki istisnai gelişme, işini kaybedenlerin ve ilk kez işgücü piyasasına girecek olanların bir bölümünün bundan "iş bulamayacağını düşünerek iş aramaktan vazgeçtiğini göstermektedir. Bu davranış önemli ölçüde TÜİK tarafından "iş bulma ümidi olmayanlar" olarak sınıflandıranların sayısındaki artışa yansımaktadır. "İş bulma ümidi olmayanlar" sayısı Ocak 2019'dan beri sürekli artmakta, Şubat ve Mart 2020 döneminde artışın hızlandığı gözlemlenmektedir. Ocak 2019'a bu sayı 500 bin civarındayken bir yıl içinde iki katına çıkarak 1 milyon 100 bine dayanmıştır.

Şekil 3 Mevsim etkilerinden arındırılmış işsiz sayısı, iş bulma ümidi olmayanlar ve toplamı

İşsizlik tahminine ilişkin uyarı

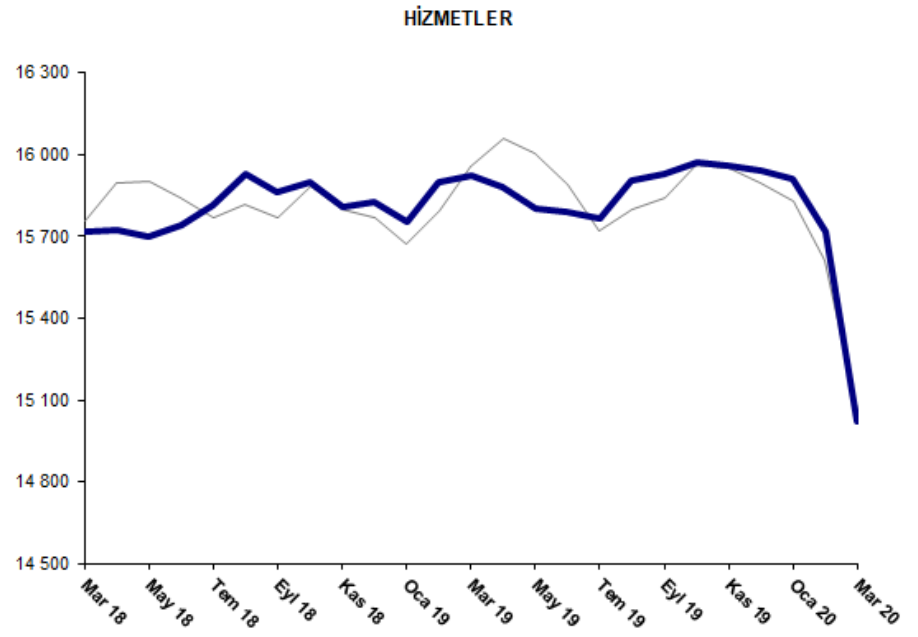
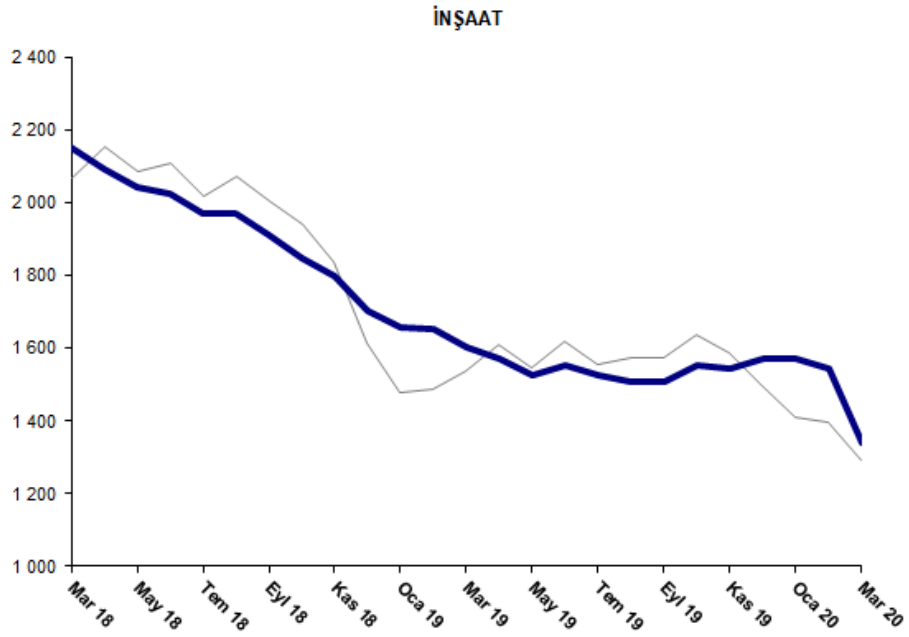
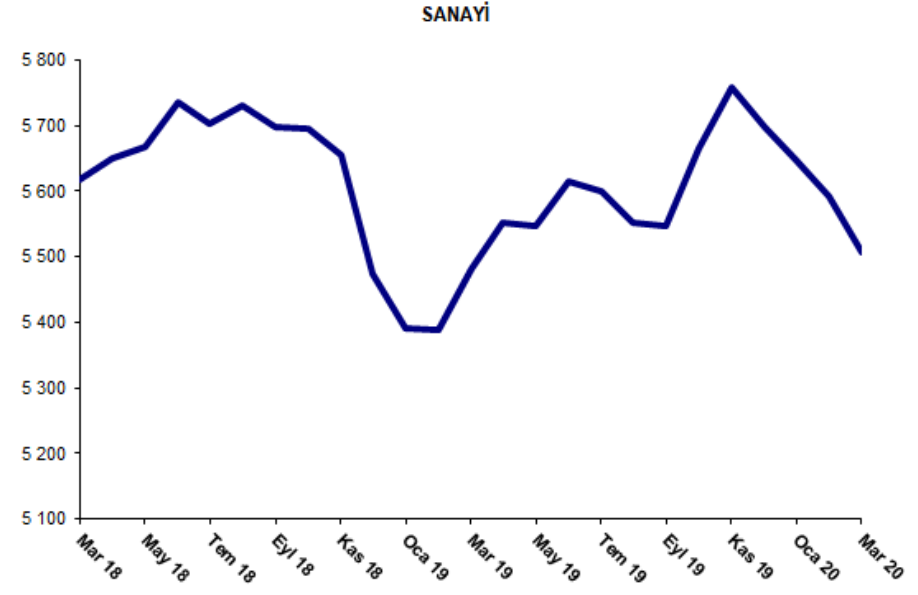
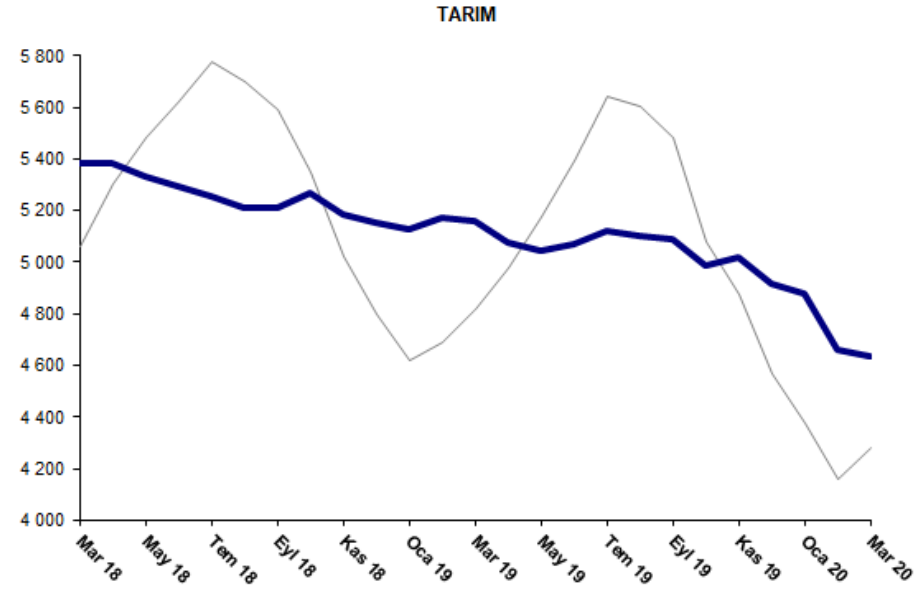
Korona salgınının istihdam üzerindeki olumsuz etkilerini sınırlamak için Kısa Çalışma Ödeniği ve işten çıkarma yerine Ücretsiz izine çıkarma gibi önlemler ekonomik faaliyet düzeyi ile istihdam arasındaki ilişkiyi büyük ölçüde geçersiz kılmış durumdadır. Keza istihdam kayıpları ile işsiz sayısı arasındaki nispeten yüksek korelasyon da dumura uğramıştır. Bu gelişmeler Betam işsizlik tahmin modelinin standart hata aralığını önemli ölçüde artırdığını düşünüyoruz. Bu nedenle bir önceki İşgücü Görünüm notunda olduğu gibi Mart dönemi notunda da tahmini yayınlamamayı tercih ediyoruz. Bununla birlikte modelin MEA tarım dışı işsizlik oranının Nisan döneminde değişmeyerek yüzde 15,1'te kalacağını tahmin ettiği bilgisini paylaşmak istiyoruz.

Hizmet istihdamında sert düşüş

Mevsimsellikten arındırılmış sektörel istihdam verilerine göre Mart 2020 döneminde Şubat 2020 dönemine kıyasla bütün sektörlerde istihdam azalışı kaydedilmiştir (Şekil 4, Tablo 2).¹ Tarım sektöründe Şubat 2020 döneminde 218 bin azalış kaydedilirken, Mart 2020 döneminde biraz toparlanarak 21 binlik azalış gerçekleşmiştir. Hizmetlerde Şubat 2020'da 194 binlik azalıştan sonra Mart 2020 döneminde 694 binlik olağan üstü bir istihdam kaybı yaşanmıştır. Beklendiği gibi Hizmet sektörü Korona salgınına nedeniyle alınan önlemlerden en fazla etkilenen sektör olmuştur. Sanayide Mart döneminde 85 bin istihdam kabetmiştir. İnşaatı ise Mart döneminde 202 binlik bir istihdam kaybı gerçekleşmiştir.

¹ Sektörel istihdam serileri teker teker mevsim etkilerinden arındırılmaktadır. Dolayısıyla sektörel istihdam rakamlarının toplamı, mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamından farklı olabilmektedir. Aradaki fark mevsim etkilerinden arındırma prosedürünün lineer olmamasından kaynaklanmaktadır.

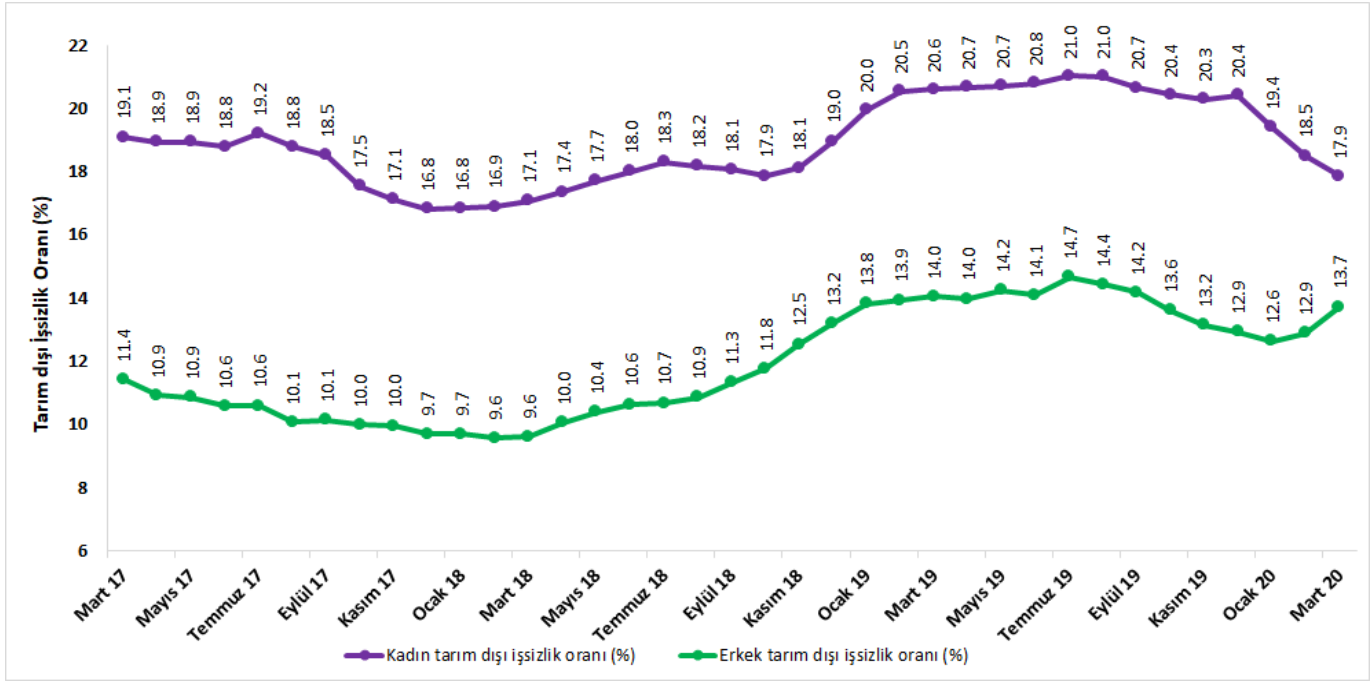
Şekil 4 Sektörlerin istihdam değişimi (bin kişi)

Kaynak: TÜİK, Betam

Şekil 6: Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işsizlik oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Mart 17	26015	22451	3564	13.7%			
Nisan 17	26065	22598	3467	13.3%	50	147	-97
Mayıs 17	26091	22647	3444	13.2%	26	49	-23
Haziran 17	26145	22746	3399	13.0%	54	99	-45
Temmuz 17	26132	22709	3423	13.1%	-12	-37	25
Ağustos 17	26173	22875	3298	12.6%	40	166	-126
Eylül 17	26237	22931	3306	12.6%	64	56	8
Ekim 17	26241	23040	3201	12.2%	5	109	-104
Kasım 17	26390	23197	3193	12.1%	149	157	-8
Aralık 17	26410	23294	3116	11.8%	20	97	-77
Ocak 18	26517	23388	3129	11.8%	107	94	13
Şubat 18	26617	23503	3114	11.7%	100	115	-15
Mart 18	26658	23486	3172	11.9%	41	-17	58
Nisan 18	26757	23466	3291	12.3%	99	-20	119
Mayıs 18	26789	23414	3375	12.6%	32	-52	84
Haziran 18	26948	23499	3449	12.8%	159	85	74
Temmuz 18	26963	23485	3478	12.9%	15	-14	29
Ağustos 18	27160	23629	3531	13.0%	197	144	53
Eylül 18	27074	23473	3601	13.3%	-86	-156	70
Ekim 18	27137	23446	3691	13.6%	63	-27	90
Kasım 18	27114	23264	3850	14.2%	-22	-182	160
Aralık 18	27064	23004	4060	15.0%	-51	-260	209
Ocak 19	27049	22802	4247	15.7%	-15	-202	187
Şubat 19	27308	22939	4369	16.0%	260	137	123
Mart 19	27452	23005	4447	16.2%	144	66	78
Nisan 19	27422	23007	4415	16.1%	-30	2	-32
Mayıs 19	27333	22878	4455	16.3%	-89	-129	40
Haziran 19	27364	22958	4406	16.1%	30	80	-50
Temmuz 19	27414	22891	4523	16.5%	51	-67	118
Ağustos 19	27467	22962	4505	16.4%	52	71	-19
Eylül 19	27390	22980	4410	16.1%	-77	18	-95
Ekim 19	27511	23192	4319	15.7%	122	212	-90
Kasım 19	27463	23261	4202	15.3%	-48	69	-117
Aralık 19	27371	23211	4160	15.2%	-91	-50	-41
Ocak 20	27121	23134	3987	14.7%	-251	-77	-174
Şubat 20	26765	22857	3908	14.6%	-356	-277	-79
Mart 20	25766	21875	3891	15.1%	-999	-982	-17

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi) *

	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Aylık değişimler			
					Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Mart 17	5396	5346	2089	15016				
Nisan 17	5374	5372	2123	15103	-22	26	34	87
Mayıs 17	5404	5386	2086	15175	30	14	-37	72
Haziran 17	5413	5383	2080	15283	9	-3	-6	108
Temmuz 17	5509	5363	2121	15225	96	-20	41	-58
Ağustos 17	5471	5437	2169	15269	-38	74	48	44
Eylül 17	5491	5421	2121	15389	20	-16	-48	120
Ekim 17	5471	5470	2090	15480	-20	49	-31	91
Kasım 17	5481	5470	2128	15599	10	0	38	119
Aralık 17	5535	5514	2176	15605	54	44	48	6
Ocak 18	5478	5567	2199	15622	-57	53	23	17
Şubat 18	5447	5627	2190	15686	-31	60	-9	64
Mart 18	5385	5618	2151	15717	-62	-9	-39	31
Nisan 18	5382	5650	2095	15721	-3	32	-56	4
Mayıs 18	5331	5669	2045	15700	-51	19	-50	-21
Ağustos 17	5294	5737	2023	15739	-37	68	-22	39
Temmuz 18	5257	5703	1970	15812	-37	-34	-53	73
Ağustos 18	5211	5730	1971	15928	-46	27	1	116
Eylül 18	5212	5698	1912	15864	1	-32	-59	-64
Ekim 18	5268	5696	1849	15901	56	-2	-63	37
Kasım 18	5187	5656	1798	15810	-81	-40	-51	-91
Aralık 18	5152	5474	1704	15825	-35	-182	-94	15
Ocak 19	5128	5392	1657	15754	-24	-82	-47	-71
Şubat 19	5170	5388	1652	15898	42	-4	-5	144
Mart 19	5160	5482	1602	15922	-10	94	-50	24
Nisan 19	5074	5553	1572	15882	-86	71	-30	-40
Mayıs 19	5044	5546	1528	15804	-30	-7	-44	-78
Haziran 19	5070	5616	1553	15789	26	70	25	-15
Temmuz 19	5119	5600	1524	15767	49	-16	-29	-22
Ağustos 19	5104	5551	1506	15905	-15	-49	-18	138
Eylül 19	5087	5546	1506	15928	-17	-5	0	23
Ekim 19	4987	5666	1555	15972	-100	120	49	44
Kasım 19	5019	5758	1546	15957	32	92	-9	-15
Aralık 19	4916	5699	1571	15942	-103	-59	25	-15
Ocak 20	4876	5649	1572	15913	-40	-50	1	-29
Şubat 20	4658	5593	1544	15719	-218	-56	-28	-194
Mart 20	4637	5508	1342	15025	-21	-85	-202	-694

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3: Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi)

	Kadın İşgücü	Kadın İstihdam	Kadın İşsiz	Erkek İşgücü	Erkek İstihdam	Erkek İşsiz
Mart 17	7635	6177	1458	18369	16272	2098
Nisan 17	7628	6183	1445	18424	16412	2012
Mayıs 17	7673	6220	1453	18421	16418	2002
Haziran 17	7681	6238	1443	18469	16515	1955
Temmuz 17	7676	6201	1475	18480	16523	1956
Ağustos 17	7670	6230	1441	18511	16647	1864
Eylül 17	7742	6309	1433	18504	16627	1876
Ekim 17	7764	6403	1361	18480	16634	1846
Kasım 17	7831	6491	1340	18537	16692	1845
Aralık 17	7864	6540	1324	18539	16742	1797
Ocak 18	7951	6612	1339	18599	16794	1805
Şubat 18	7965	6619	1345	18652	16868	1784
Mart 18	7965	6606	1359	18674	16878	1796
Nisan 18	8006	6617	1389	18728	16847	1882
Mayıs 18	8043	6618	1425	18730	16785	1945
Haziran 18	8093	6636	1457	18873	16867	2006
Temmuz 18	8098	6615	1483	18903	16885	2018
Ağustos 18	8163	6679	1484	19030	16965	2065
Eylül 18	8145	6674	1471	18961	16813	2148
Ekim 18	8228	6759	1470	18907	16683	2224
Kasım 18	8237	6745	1492	18872	16506	2366
Aralık 18	8309	6733	1576	18728	16255	2473
Ocak 19	8388	6714	1674	18678	16098	2580
Şubat 19	8466	6728	1739	18813	16193	2620
Mart 19	8531	6773	1758	18880	16228	2652
Nisan 19	8478	6725	1753	18930	16285	2645
Mayıs 19	8412	6669	1743	18890	16199	2691
Haziran 19	8430	6676	1753	18957	16287	2670
Temmuz 19	8418	6648	1770	19055	16260	2795
Ağustos 19	8437	6664	1773	19072	16320	2751
Eylül 19	8383	6652	1731	19039	16341	2698
Ekim 19	8449	6723	1726	19063	16468	2595
Kasım 19	8379	6679	1700	19076	16567	2509
Aralık 19	8360	6653	1707	19008	16548	2460
Ocak 20	8299	6688	1611	18841	16460	2380
Şubat 20	8134	6629	1505	18603	16207	2397
Mart 20	7773	6385	1388	17946	15484	2462

Kaynak: TÜİK, Betam

Ek Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış İKO, İO ve Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)

	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	Tarım Dışı İşsizlik Oranı
Mar-17	52.8	46.7	13.7
Apr-17	52.8	46.8	13.3
May-17	52.8	46.9	13.2
Jun-17	52.8	47.0	13.0
Jul-17	52.9	47.1	13.1
Aug-17	52.9	47.2	12.6
Sep-17	52.9	47.3	12.6
Oct-17	52.8	47.4	12.2
Nov-17	53.0	47.6	12.1
Dec-17	53.1	47.8	11.8
Jan-18	53.1	47.8	11.8
Feb-18	53.2	47.9	11.7
Mar-18	53.1	47.7	11.9
Apr-18	53.2	47.7	12.3
May-18	53.1	47.5	12.6
Jun-18	53.3	47.5	12.8
Jul-18	53.2	47.4	12.9
Aug-18	53.5	47.5	13.0
Sep-18	53.3	47.2	13.3
Oct-18	53.4	47.2	13.6
Nov-18	53.2	46.7	14.2
Dec-18	53.0	46.2	15.0
Jan-19	52.9	45.8	15.7
Feb-19	53.3	46.0	16.0
Mar-19	53.4	46.0	16.2
Apr-19	53.2	45.8	16.1
May-19	52.9	45.5	16.3
Jun-19	53.0	45.6	16.1
Jul-19	53.0	45.5	16.5
Aug-19	53.0	45.6	16.4
Sep-19	52.8	45.5	16.1
Oct-19	52.7	45.6	15.7
Nov-19	52.6	45.7	15.3
Dec-19	52.2	45.4	15.2
Jan-20	51.7	45.2	14.7
Feb-20	50.7	44.3	14.6
Mar-20	49.0	42.6	15.1

Ek Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış İşsiz Sayısı Ve İş Bulma Ümidi Olmayan Sayısı *

	İş Bulma Ümidi Yok	İşsiz- TÜİK	Toplam
Ocak 19	559	4343	4902
Şubat 19	557	4469	5026
Mart 19	532	4533	5065
Nisan 19	569	4530	5099
Mayıs 19	596	4532	5128
Haziran 19	617	4517	5134
Temmuz19	623	4602	5225
Ağustos19	629	4571	5200
Eylül 19	665	4484	5149
Ekim 19	711	4383	5094
Kasım 19	743	4278	5021
Aralık 19	795	4223	5018
Ocak 20	861	4069	4930
Şubat 20	988	4005	4993
Mart 20	1095	3972	5067